

застосовувати механізми захисту персональних даних, а регулюють в основному адміністративні процедури щодо доступу та обробки персональних даних. Поряд з тим, питання захисту напряму пов'язане із питаннями юридичної відповідальності за правопорушення в зазначеній сфері. Проте, на нашу думку, не чітко визначено і відповідальність за порушення норм Закону України «Про захист персональних даних». Усі ці питання потребують вирішення шляхом внесення відповідних змін у законодавство України, які б відповідали міжнародно-правовим стандартам у зазначеній сфері.

Література

1. Стефанчук Р. О. До питання забезпечення цивільно-правової охорони приватного життя фізичної особи: досвід України та Німеччини [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://univer.km.ua/visnyk/878.pdf>.

2. Конвенція про захист осіб у зв'язку з автоматизованою обробкою персональних даних: Міжнародний документ від 28.01.1981 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_326.

3. Про захист персональних даних: Закон України від 01.06.2010 № 2297-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 45. – Ст. 410.

4. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 № 2939-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 25. – Ст. 192

УДК 347.4 (043.2)

Гусарєва О. С., к.ю.н.,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ПОСЕРЕДНИЦТВО В ПРАВОВИХ КОНФЛІКТАХ: ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА

Основи медіації у сучасному її розумінні були закладені у другій половині ХХ століття в країнах, що належать до англо-американського типу правових систем – США, Великобританії, Австралії. Поступово медіація поширювалась та закріплювалась в правових системах країн Європи. Сфера сімейних відносин була першою, де успішно застосовувалась медіація, після чого вона була визнана ефективним інструментом для розв'язання спорів і почала застосовуватись практично в усіх сферах суспільних правовідносин, зокрема, в публічній та комерційній.

Особливості типу правових систем обумовили й специфіку процедури медіації в різних країнах світу. Проте, загальною рисою для всіх залишились основні принципи медіації, а саме - добровільність, конфіденційність, щирість намірів, неупередженість посередника,

розподіл відповідальності, правомочність сторін, неформальність та гнучкість процедури медіації [1].

В Україні процедура медіації стала відома лише протягом останнього десятиліття, коли її почали застосувати для вирішення правових конфліктів в практичній діяльності, незважаючи на відсутність спеціального законодавства. Досвід виявився вдалим і вже починаючи з 2003 року активно проводяться експерименти у судах (зокрема у містах Києві, Харкові, Івано-Франківську, Автономній Республіці Крим та інших). Також на території України діє низка регіональних груп медіації, які об'єдналися в Асоціацію груп медіації України та Український центр порозуміння, який активно займається впровадженням програм примирення потерпілих і правопорушників та просвітницькою діяльністю у цій сфері [2].

Закон Російської Федерації «Про альтернативну процедуру врегулювання спорів за участю посередника (процедура медіації)» пропонує розуміти під процедурою медіації спосіб врегулювання спорів за сприяння медіатора на основі добровільної згоди сторін з метою досягнення ними взаємоприйняттого рішення [3]. Проте, для українського суспільства це поняття й сьогодні залишається маловідомим та законодавчо невизначеним.

Для більш повного осмислення цього явище, корисним буде звернутися до досвіду тих практиків, які стоять у витоках процесу примирення і є засновниками багатьох примирних комісій, асоціацій медіаторів та шкіл, які готують професійних медіаторів для подальшої роботи в різних країнах світу.

Так, наприклад, Lawrence A. Huerta (Лоуренс Херта, США), посередник, арбітр, і адвокат, що спеціалізується на посередництві бізнесу, зайнятості, страхування, нерухомості і цінних паперів та в сфері комерційної таємниці з 1983 року, зазначає наступне. Посередництво є ефективним засобом вирішення суперечок будь-якого спору, не потребуючи судового розгляду або рішення третьої сторони. Воно являє собою дискусію і атмосферу, в якій працюють сторони, є, в першу чергу, атмосферою порозуміння, що дає можливість вивчити усі можливі варіанти вирішення конфлікту. Сторони, при цьому, самостійно визначають, що для них є найбільш важливим у результаті розв'язання даної ситуації. Важливою перевагою таких переговорів є можливість сторін висловитися і, головне, бути почутим.

Значимою перевагою є відсутність третьої сторони, що значно пришвидшує сам процес переговорів, а витрати на посередництво значно нижчі, ніж аналогічний судовий розгляд. І хоча сьогодні багато хто коливається у рішенні про необхідність допомоги медіатора, звичні затяжні судові процеси все частіше залишаються в минулому [4].

Michael Roberts (Майкл Робертс, США) – медіатор із 36 річним

досвідом роботи - впевнений, що будь-яка фізична чи юридична особа, яка бере участь у вирішенні спору, повинна знати, що таке посередництво. Найбільш часто його використовують саме в юридичному сенсі як вид альтернативного вирішення спорів. Сам процес медіації є більш структурованим, ніж звичайні переговори, і може бути використаний для вирішення конфліктів в різних сферах, зокрема, у трудових правовідносинах, в питаннях розлучення, опіки, комерційних спорах тощо.

Одним із переваг посередництва є те, що цей процес є закритим і строго конфіденційним, а посередник – неупередженим, таким, що вміє будувати діалог відкрито і конструктивно.

Загалом, посередництво відрізняється від арбітражу тим, що медіатор не виносить рішення. Замість цього, посередництво дозволяє сторонам приймати його самостійно на основі аналізу реального стану їх справ.

Таким чином, підкреслює Roberts (Робертс), кожен, хто цікавиться медіацією повинен знати, що загальною метою цього процесу є справедливе вирішення спору та взаємна згода всіх залучених сторін [5].

Як вбачається з наведеного, медіація є особливим, альтернативним по відношенню до судового способом вирішення спорів, який широко використовується в багатьох країнах світу. Очевидна і перевага застосування посередництва при вирішенні різного роду конфліктних ситуацій. Нажаль, в українській правовій практиці й до цього часу не сформувалися належні умови для її впровадження. Такий стан можна пояснити, зокрема, такими факторами як неврегульованість окремих питань стосовно проведення процедури медіації, діяльності медіаторів та значна вартість послуг, недостатня кількість фахівців у віддалених регіонах країни, а також відсутність зацікавленості у пошуку альтернативного вирішення спорів з боку основної частини населення.

За таких обставин, до цієї проблематики слід привернути особливу увагу представників правової науки та практики, що дозволить не тільки детально вивчити медіацію як явище, дослідити особливості її форм та видів, але й дасть змогу обрати таку її модель, яка б не була точною копією американського чи британського посередництва, а стала б найбільш адаптованою та пристосованою для використання в реаліях національної правової системи України.

Література

1. Див, наприклад, Рекомендація № R (99) 19 Комітету міністрів Ради Європи державам-членам Ради, які зацікавлені в організації медіації у кримінальних справах [Електронний текст]. – Режим доступу до статті: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_828; Рекомендація Rec (2002)10 Комітет міністрів державам-членам щодо медіації в цивільних справах [Електронний текст]. – Режим доступу до статті: <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=1568851 & Site=CM>.

2. Жмудь В. Запровадження процедури медіації (примирення) у законодавстві України / В. Жмудь // Юридичний журнал. – 2007. – № 11. – С. 89-91.

3. Федеральный закон Российской Федерации от 27 июля 2010 г. № 193-ФЗ «Об альтернативной процедуре урегулирования споров с участием посредника (процедуре медиации)» // Российская газета. Федеральный выпуск. – 2010. – № 5247.

4. Lawrence A. Huerta Why Mediation? [Електронний текст]. – Режим доступу до статті: http://www.mediate.com/articles/huertaL1.cfm&usg=ALkJrhhxyF_V6bzFqrXx-MGv_TaqvwVMKQ#bio.

5. Michael Roberts Why Mediation Works When Negotiations Fail [Електронний текст]. – Режим доступу до статті: <http://www.mediate.com/people/personprofile.cfm%3Faid%3D41&ei=WGExT9OUHsaDwaS06W9BQ&sa=X&oi=translate&ct=result&resnum=3&ved=0CEEQ7gEwAg&prev=/search%3Fq%3DMichael%2BRoberts%2Bmediation%2Bwhat%2Bis%26hl%3DUk%26biw%3D1280%26bih%3D601%26prmd%3Dimvnsob>.

УДК 347.78 (043.2)

Дідук А. Г., к.ю.н., доцент,
Університет державної фіскальної
служби України, м. Ірпінь, Україна

ПРОБЛЕМИ ОХОРОНИ ДЕЯКИХ НЕТИПОВИХ ОБ'ЄКТІВ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Як відомо, під охороною права розуміють систему заходів, спрямованих на забезпечення прав і законних інтересів уповноваженої особи. Проблем не виникає, коли це стосується класичних (типових) об'єктів цивільного права та права інтелектуальної власності, оскільки за власником закріплюється право власності на річ (володіння, користування та розпорядження), а за особою, що створила результат інтелектуальної, творчої діяльності, право на легальну монополію (виключне право), тобто здійснення дій щодо використання та розпорядження такими результатами (наприклад, патент на винахід). Оскільки виключне право – принципово інша група прав, ніж право власності, яка виконує щодо нематеріальних об'єктів функції, аналогічні функціям права власності для матеріальних об'єктів.

Що ж стосується нетипових об'єктів права інтелектуальної власності, таких, наприклад, як комерційна таємниця чи ноу-хау, то умови їх охороноздатності законодавством належним чином не врегульовані, про що свідчить і судова практика України. Виходячи із нематеріального характеру даних об'єктів, ними не можна володіти, користуватися чи розпоряджатися як матеріальними речами, на відміну від матеріального